

Vergaderjaar 2015–2016

34 300 XVI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2016

34 300 VIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2016

Nr. 172

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 september 2016

Met deze brief ontvangt u het rapport «Middelengebruik onder studenten op het mbo en hbo 2015»¹. Dit onderzoek heb ik toegezegd op 22 januari 2015 (Handelingen II 2014/15, nr. 45, item 10) tijdens de behandeling van de wijziging van de tabakswet (verhoging strafmaximum voor overtreding rookverbod en leeftijdsgrens verkoop tabaksproducten). In deze brief licht ik kort de opzet van het onderzoek toe en geef ik mijn reactie op de belangrijkste resultaten.

Opzet onderzoek

Het Trimbos-instituut heeft met dit rapport voor het eerst in beeld gebracht wat het alcohol-, drugs- en tabaksgebruik is van de jongeren tussen de 16 en 18 jaar in het middelbaar beroeps onderwijs (mbo) en het hoger beroeps onderwijs (hbo). Dit onderzoek is een aanvulling op het Peilstationsonderzoek dat representatief is voor jongeren tussen de 12 en 16 jaar in het voortgezet onderwijs (vo); dit onderzoek heeft u op 5 juli ontvangen (Kamerstuk 34 300 en 34 300 VIII, nr 165).

Voor dit onderzoek zijn bijna 3200 studenten individueel geïnterviewd over middelengebruik. Op basis van de cijfers van de 17-jarige respondenten zijn vervolgens de uitkomsten van vo, mbo en hbo vergeleken.

Tabaksgebruik

Uit de cijfers blijkt dat mbo-studenten van 17 jaar vaker roken dan hun leeftijdsgenoten in het vo en hbo. Zo heeft 33% van hen de afgelopen maand gerookt, in het vo is dat 25% en in het hbo 23%. Ook dagelijks roken komt onder 17-jarigen in het mbo (20%) ruim twee keer zo veel voor als in het vo (9%) en hbo (8%).

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Bijna de helft van de mbo-studenten (47%) heeft wel eens een e-sigaret gebruikt, tegenover een derde van hun leeftijdsgenoten in het vo en hbo. Van de 17-jarige mbo-studenten heeft 51% ooit de waterpijp geprobeerd, dat is ook meer dan hun leeftijdsgenoten in het vo (43%) en hbo (51%). Een aanzienlijk deel (18%) heeft de waterpijp recent gerookt.

Alcoholgebruik

Ruim acht op de tien studenten hebben ooit alcohol gedronken en ruim tweederde heeft dit in de afgelopen maand nog gedaan. Van de studenten die alcohol drinken, drinkt 14 procent in het weekend meer dan 20 glazen alcohol, jongens (21%) beduidend vaker dan meisjes (7%). Van de 17-jarige hbo'ers heeft 80 procent de afgelopen maand alcohol gedronken; dit is significant hoger dan in het mbo en vo, waar bijna tweederde van de 17-jarigen de afgelopen maand alcohol heeft gedronken.

Bij 17-jarige studenten is tussen de schoolniveaus (vo, mbo en hbo) geen verschil in het aantal glazen dat in het weekend wordt gedronken.

Drugsgebruik

Drie op de tien studenten (31%) heeft ooit cannabis gebruikt en bijna een op de acht (14%) deed dit nog in de afgelopen maand: twee keer zoveel jongens als meisjes. Hierbij zijn er geen significante verschillen tussen vo, mbo en hbo. Dit geldt ook voor het gebruik in de afgelopen maand. Het percentage hbo-studenten dat ooit een harddrug (inclusief ecstasy) heeft geprobeerd (6%) lijkt lager vergeleken met het vo en mbo (9%), maar de verschillen zijn opnieuw niet significant.

Evenals bij roken en drinken zien we ook bij drugsgebruik een toename van het gebruik met de leeftijd. Zo is het percentage jongeren dat weleens ecstasy heeft geslikt op 18-jarige leeftijd bijna drie maal zo hoog als dat van de 16-jarigen in het mbo en hbo.

Onder studenten van mbo en hbo is, evenals dat bij vo-scholieren het geval is, de ervaring met het gebruik van lachgas opmerkelijk. Eén op de vijf van alle 17-jarige studenten geeft aan dit middel wel eens gebruikt te hebben. De verschillen in het gebruik in de afgelopen maand lijken groter, met het laagste percentage op het hbo (3%), gevolgd door het vo (5%) en het mbo (7%). De verschillen zijn echter niet significant.

Reactie

Het gebruik van genotmiddelen neemt in het vervolgonderwijs met de leeftijd toe. Bij bijna alle middelen is er een stijging te zien in het gebruik met de leeftijd. Bij jongens is dit fenomeen sterker dan bij meisjes. Voor wat betreft roken blijkt opnieuw dat opleidingsniveau een belangrijke risicofactor is om te gaan roken.

De cijfers bevestigen dat blijvende inzet op preventie nodig is om studenten in het mbo en hbo, evenals alle scholieren in het vo, te beschermen tegen roken, alcohol drinken en drugsgebruik. Het versterken van de norm dat je onder de 18 niet rookt en drinkt, en het verbeteren van de naleving door verstrekkers vormt daarbij de basis.

Daarbij is binnen het schoolprogramma De Gezonde School en Genotmiddelen in tegenstelling tot voorheen nu extra aandacht voor het mbo. Ook heeft het Trimbos-instituut een preventiemodel alcohol, tabak en drugs voor studenten in het hbo en in het wetenschappelijk onderwijs (wo) ontwikkeld. Alle relevante stakeholders vinden hierin interventiemogelijkheden om (de gevolgen van) het (risicovol) gebruik van alcohol, tabak en drugs onder studenten terug te dringen.

Om roken te denormaliseren bied ik scholen (ook mbo's) met het programma Gezonde School van de onderwijsraden, ondersteuning en advies bij het rookvrij maken van alle schoolterreinen. Vanaf 2020 zal het rookvrije schoolterrein bovendien verankerd zijn in wetgeving.

Voor wat betreft alcohol neem ik de uitkomsten van dit onderzoek mee in de evaluatie van de Drank- en Horecawet die ik dit jaar uitvoer. Wat drugsgebruik betreft is mijn primaire inzet gericht op het voorkomen dat jongeren drugs gaan gebruiken. Wat ik op dat gebied doe heb ik beschreven in mijn beleidsvisie Drugspreventie (Kamerstuk 24 077, nr. 357). Ik verwijs u verder naar mijn brief van 5 juli (Kamerstuk 34 300 XVI en 34 300 VIII, nr. 165). Ik zal dit onderzoek in 2017 opnieuw laten uitvoeren.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn